

Onderwerp	Rondetafelgesprek Wet Seksuele misdrijven
Locatie	Tweede Kamer 10 mei 2023, 15.00 – 18.00 uur
Spreeker	Caroline Monster Programmamanager Landelijk Programma Zeden / Kinderpornografie / Kindersekstoerisme Commissaris van politie

Al geruime tijd zijn wij als politie met het departement in gesprek in het kader van de totstandkoming van de Wet Seksuele Misdrijven (WSM).

Politie is blij met de WSM

De politie ziet dit wetsvoorstel als extra impuls voor de maatschappelijke ontwikkeling met betrekking tot een brede multidisciplinaire aanpak bij seksueel misbruik, gericht op de strafrechtelijke afdoening, maar ook voor de inzet van niet-strafrechtelijke interventies. Deze wet sluit aan bij de huidige maatschappelijke normen, Europese afspraken en tijdgeest. Duidelijk voor de politie is dat de toekomstige aanpak niet alleen gericht moet zijn op meer capaciteit voor opsporing. Geen slachtoffer is hetzelfde en behoeften lopen uiteen. Een aangifte en een strafrechtelijke vervolging kunnen zeker een goede en noodzakelijk keuze zijn. Het strafrecht is echter niet altijd de beste en zeker niet de enige oplossing van het probleem. Er is zoveel meer nodig: goede en toegankelijke hulpverlening, herstelbemiddeling, civielrechtelijke mogelijkheden, voorlichting en preventie. Een adequate samenwerking met andere disciplines, die elkaars rollen, taken en belangen kennen, is daarbij van cruciaal belang. Het geeft de politie volop energie om daar samen met de netwerkpartners aan te werken.

Er zijn ook uitdagingen

De politie heeft enkele aandachtspunten met betrekking tot de zorgvuldigheid van de implementatie in relatie tot de beoogde inwerkingtreding en met betrekking tot de verwachtingen van deze wet. De politie wil ervoor waken dat er te rooskleurige verwachtingen worden gewekt voor wat betreft de bewijsbaarheid. Ook met de komst van nieuwe strafbepalingen blijft de bewijsvergaring in sommige gevallen lastig. De realiteit is ook dat het wervings- en opleidingsproces van extra zedenrechercheurs op het moment van inwerkingtreding nog niet zal zijn afgerond. Bovendien zal in de periode na inwerkingtreding moeten worden gemonitord wat de feitelijke impact is van de wet, met het oog op het in balans brengen van het werkaanbod en de grootte van de zedenteams. Een aantal uitdagingen op een rij:

1. Voorbereidingstijd implementatie politie

Vanaf het moment van vaststelling van de wetsteksten door de Tweede Kamer heeft de politie ten minste negen maanden nodig om gereed te zijn voor een zorgvuldige en juiste uitvoering van de wet. Dit heeft te maken met de benodigde tijd voor het op orde brengen van systemen, het definitief maken van opleidingsmateriaal, het werven van nieuw personeel en opleiden van alle betrokken politiemedewerkers. Uiteraard is de politie al volop bezig met de voorbereidingen voor implementatie van de nieuwe wetgeving. Het is echter pas mogelijk de laatste voorbereidingen te starten wanneer

de definitieve formuleringen van de wetsartikelen bekend zijn (dus na de behandeling in de Tweede Kamer¹).

2. Werkvoorraden

- In het afgelopen jaar is het aantal meldingen en aangiften sterk toegenomen vanwege de aandacht voor grensoverschrijdend gedrag en verschillende incidenten in de tv- en sportwereld. Ook het programma van regeringscommissaris Hamer draagt bij aan meer bewustwording in de samenleving. Dit alles zorgt voor meer meldingen en aangiften bij de politie. De politie is blij met het stijgende aantal meldingen en aangiften door deze normverschuiving en bespreekbaarheid van seksuele misdrijven, maar dit betekent ook een toename boven op de al bestaande werkvoorraad.
- De WSM kent een uitbreiding van strafbaarstellingen. Dit betekent dat van meer delicten melding of aangifte kan worden gedaan, met een verwachte groei van werkvoorraden tot gevolg.
- De zeer welkome investeringen in extra zedencapaciteit vanuit de motie Klaver (om de huidige doorlooptijden te versnellen en de werkvoorraden te verminderen) en vanuit de Hermansgelden (voor de uitvoering van de WSM) geven geen garantie dat de politie met deze capaciteitsuitbreiding het uiteindelijke werkaanbod aan kan.
- De extra financiering vanuit de Hermansgelden zal in vier tranches naar politie komen, te beginnen in 2024. Hierdoor zal de werving van de extra benodigde capaciteit op het moment van inwerkingtreding nog niet afgerond zijn voor de afhandeling van extra meldingen en aangiften.

3. Opleiden medewerkers

- Het implementatietraject voor de nieuwe Wet Seksuele Misdrijven raakt een groot aantal politiedisciplines. Een grote doelgroep zal moeten leren werken met nieuwe wetsartikelen, werkafspraken en definities. In totaal gaat het om het voorbereiden, faciliteren en opleiden van meer dan 20.000 collega's. De te verwachten impact op de organisatie is dus aanzienlijk.
- Het leertraject van de zittende medewerkers start na behandeling van het wetsvoorstel in de Tweede Kamer. Nieuwe medewerkers zullen starten met het leertraject na indiensttreding. Dit betekent dat zowel voorafgaand aan de inwerkingtreding van de wet als na inwerkingtreding van de wet minder capaciteit beschikbaar is voor het daadwerkelijk oppakken van meldingen en aangiften.

4. Strafwaardigheid vs. bewijslast

De lat voor strafwaardig gedrag ligt lager. Er worden nieuwe (online) vormen van seksueel geweld expliciet strafbaar gesteld. De meest in het oog springende zijn: schuld- en opzetverkrachting (en aanranding), sexchatting en (online) seksuele intimidatie in het openbaar. De invoering van de nieuwe wet betekent niet automatisch dat daders strafrechtelijk beter dan wel eenvoudiger kunnen worden aangepakt. De bewijsbaarheid van zedenmisdrijven zal echter in veel gevallen nog steeds even complex blijven als voorheen. Daar brengt de nieuwe wet geen verandering in.

5. Niet-strafrechtelijke interventies

De politie heeft te maken met verschillende belangen: die van het slachtoffer, van de verdachte en van de maatschappij (bijv. recidivebeperking). Om de juiste route te kiezen voor een melding is het van belang om dit samen met ketenpartners te bespreken. Het doel daarbij is om tot een interventie te komen die recht doet aan de situatie en het meeste effect sorteert. Het zou kunnen dat een slachtoffer meer gebaat is bij een andere route dan die van het strafrecht, bijvoorbeeld de route met een contactverbod, herstelbemiddeling of een verwijzing naar een advocaat of hulpverlening. Dit alles uiteraard in afstemming met het slachtoffer.

¹ Dit is eerder in het proces dan gebruikelijk. Normaliter wordt deze fase gestart na de behandeling in de Eerste Kamer.

